

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera întâi)

5 mai 2011 *

În cauza C-305/09,

având ca obiect o acțiune în constatarea neîndeplinirii obligațiilor formulată în temeiul articolului 88 alineatul (2) CE, introdusă la 30 iulie 2009,

Comisia Europeană, reprezentată de domnii L. Flynn și V. Di Bucci, precum și de doamna E. Righini, în calitate de agenți, cu domiciliul ales în Luxemburg,

reclamantă

împotriva

Republicii Italiene, reprezentată de doamna G. Palmieri, în calitate de agent, asistată de domnii D. Del Gaizo și P. Gentili, avvocati dello Stato, cu domiciliul ales în Luxemburg,

pârâtă,

* Limba de procedură: italiana.

CURTEA (Camera întâi),

compusă din domnul A. Tizzano, președinte de cameră, domnii A. Borg Barthet, M. Ilešič și M. Safjan (raportor) și doamna M. Berger, judecători,

avocat general: doamna V. Trstenjak,
grefier: doamna A. Impellizzeri, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 16 decembrie 2010,

având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatului general,

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Prin cererea introductivă, Comisia Comunităților Europene solicită Curții să constate că, prin neadoptarea în termenele prevăzute a tuturor măsurilor necesare pentru a abroga schema de ajutoare declarată nelegală și incompatibilă cu piața comună prin Decizia 2005/919/CE a Comisiei din 14 decembrie 2004 privind stimulente fiscale în favoarea unor întreprinderi care participă la târguri în străinătate (JO 2005, L 335,

p. 39) și pentru a recupera de la beneficiari ajutoarele acordate în temeiul schemei amintite, Republica Italiană nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul Tratatului CE și al articolelor 2-4 din decizia menționată.

Cadrul juridic

- 2 Considerentul (13) al Regulamentului (CE) nr. 659/1999 al Consiliului din 22 martie 1999 de stabilire a normelor de aplicare a articolului [88 CE] (JO L 83, p. 1, Ediție specială, 08/vol. 1, p. 41) are următorul cuprins:

„întrucât, în cazul ajutoarelor ilegale care nu sunt compatibile cu piața comună, trebuie restabilită concurența efectivă; întrucât, în acest scop, este necesară recuperarea fără întârziere a ajutorului, inclusiv a dobânzii; întrucât este necesar ca recuperarea să se realizeze în conformitate cu procedurile de drept național; întrucât aplicarea acestor proceduri nu trebuie să ridice obstacole în calea restabilirii concurenței nedaturate, prin împiedicarea executării imediate și efective a deciziei Comisiei; întrucât, pentru a obține acest rezultat, statele membre trebuie să ia toate măsurile necesare pentru a asigura efectul util al deciziei Comisiei”.

- 3 Articolul 14 din Regulamentul nr. 659/1999, intitulat „Recuperarea ajutorului”, prevede:

„(1) Atunci când adoptă decizii negative în cazuri de ajutor ilegal, Comisia decide ca statul membru în cauză să ia toate măsurile necesare pentru recuperarea ajutorului de la beneficiar (denumită în continuare «decizie de recuperare»). Comisia nu solicită recuperarea ajutorului în cazul în care aceasta ar contraveni unui principiu general de drept comunitar.

(2) Ajutorul care urmează să fie recuperat în temeiul unei decizii de recuperare include dobânda calculată pe baza unei rate adecvate, fixate de Comisie. Dobânda se datorează de la data la care ajutorul ilegal a fost pus la dispoziția beneficiarului până la data recuperării sale.

(3) Fără a aduce atingere unui ordin emis de Curtea de Justiție a Comunităților Europene în temeiul articolului [242 CE], recuperarea se efectuează fără întârziere și în conformitate cu procedurile legislației naționale a statului membru în cauză, cu condiția ca acestea să permită executarea imediată și efectivă a deciziei Comisiei. În acest scop și în eventualitatea unei proceduri derulate în fața instanțelor naționale, statele membre în cauză parcurg toate etapele necesare permise de legislațiile naționale respective, inclusiv măsuri provizorii, fără a aduce atingere dreptului comunitar.”

4 Conform 23 alineatul (1) din același regulament:

„Atunci când statul membru în cauză nu respectă deciziile condiționale sau negative, mai ales în situațiile prevăzute la articolul 14, Comisia poate sesiza direct Curtea de Justiție a Comunităților Europene, în conformitate cu articolul [88 alineatul (2) CE].”

Istoricul cauzei

5 Conform considerentului (1) al Deciziei 2005/919:

„Decretul-lege nr. 269 [...] din 30 septembrie 2003 privind «Dispoziții urgente care vizează promovarea dezvoltării și corectarea evoluției finanțelor publice» [denumit

în continuare «Decretul-lege nr. 269/2003»), promulgat de Italia, a fost publicat [în GURI] nr. 229 din 2 octombrie 2003. Ulterior, articolul 1 alineatul (1) litera (b) din acesta, care prevede stimulente fiscale specifice pentru întreprinderile care participă la târguri în străinătate, a fost aprobat, fără modificări, prin Legea nr. 326 din 24 noiembrie 2003 [...], publicată [în GURI] nr. 274 din 25 noiembrie 2003.”

- 6 Astfel cum rezultă din decizia menționată, schema de ajutoare în discuție permitea oricărei întreprinderi supuse impozitului pe venit în Italia, care desfășura activități la data de 2 octombrie 2003, să deducă din venitul său impozabil cheltuielile ocazionate în mod direct de participarea sa la târguri în străinătate. Deducerea respectivă ar avea efecte asupra stabilirii venitului impozabil, pentru exercițiul fiscal 2004, al întreprinderilor al căror ciclu de activitate coincide cu anul civil.
- 7 În urma deschiderii unei investigații oficiale de către Comisie, autoritățile italiene au informat oficial beneficiarii potențiali ai schemei de ajutoare în discuție în legătură cu eventualele consecințe ale constatării incompatibilității schemei respective cu piața comună. După ce a recunoscut incompatibilitatea schemei de ajutoare în cauză, Comisia a apreciat că era necesară recuperarea de la beneficiari a ajutoarelor deja acordate.
- 8 Mai precis, articolele 1-4 din Decizia 2005/919 prevedeau următoarele:

„Articolul întâi

Schema de ajutoare de stat acordate sub formă de stimulente fiscale în favoarea unor întreprinderi care participă la târguri în străinătate, prevăzute la articolul 1 alineatul (1) litera (b) din Decretul-lege nr. 269/2003, pusă în aplicare în mod nelegal de Italia, cu încălcarea articolului 88 alineatul (3) din Tratatul CE, este incompatibilă cu piața comună.

Italia va abroga schema de ajutoare menționată la primul paragraf.

Articolul 2

(1) Italia adoptă toate măsurile necesare pentru a recupera de la beneficiari ajutoarele menționate la articolul 1, puse în mod nelegal la dispoziția acestora.

Recuperarea are loc fără întârziere, conform procedurilor de drept național.

(2) În cazul în care ajutorul a fost deja acordat prin intermediul unei reduceri a plăților anticipate privind impozitele datorate pentru exercițiul fiscal în curs, Italia recuperează în întregime impozitul datorat prin ultima plată prevăzută pentru exercițiul fiscal 2004.

În toate celelalte cazuri, Italia recuperează impozitul datorat cel târziu la sfârșitul primului exercițiu fiscal consecutiv datei notificării prezentei decizii.

(3) Ajutorul care trebuie recuperat cuprinde dobânzile care curg între data la care ajutorul a fost pus la dispoziția beneficiarilor și data recuperării sale efective, calculate conform dispozițiilor articolelor 9, 10 și 11 din Regulamentul (CE) nr. 794/2004.

Articolul 3

În termen de două luni, începând de la data notificării prezentei decizii, Italia informează Comisia, prin intermediul chestionarului cuprins în anexă, cu privire la măsurile pe care le-a adoptat pentru a se conforma acesteia.

În termenul menționat la primul paragraf, Italia:

- (a) obligă toți beneficiarii ajutoarelor prevăzute la articolul 1 să ramburseze ajutoarele nelegale, majorate cu dobânzi;

- (b) prezintă toate documentele care atestă că procedura de recuperare a fost inițiată în privința beneficiarilor ajutoarelor nelegale.

Articolul 4

Republica Italiană este destinatară prezentei decizii.”

Procedura precontencioasă

- 9 La 17 decembrie 2004, Decizia 2005/919 a fost notificată Republicii Italiene.
- 10 În scopul executării acestei decizii, autoritățile italiene au adoptat o serie de măsuri și au informat Comisia cu privire la acestea. Astfel, între altele, procedura de executare s-a desfășurat după cum urmează:
- autoritățile italiene au informat Comisia cu privire la adoptarea Legii nr. 29 din 25 ianuarie 2006 (GURI nr. 32 din 8 februarie 2006, denumită în continuare „Legea nr. 29/2006”), care a intrat în vigoare la 23 februarie 2006, ale cărei dispoziții prevedeau în special întreruperea schemei de ajutoare în cauză, precum și modalitățile de identificare, de stabilire și de recuperare a ajutoarelor primite în mod nelegal;
 - Agenzia delle Entrate a adoptat coduri de recuperare pentru restituirea ajutoarelor în discuție, a transmis structurilor teritoriale directive și instrumente practice pentru recuperarea acestor ajutoare și, în sfârșit, a adoptat procedura informatică adecvată pentru monitorizarea stadiului de avansare a recuperării;
 - legiuitorul italian a încercat rezolvarea pe cale legislativă a problemei procedurale ce rezultă din suspendarea ordinelor prin care se urmărea recuperarea ajutoarelor menționate, dispusă de instanțele naționale, prin adoptarea Decretului-lege nr. 59 din 8 aprilie 2008 (GURI nr. 84 din 9 aprilie 2008, p. 3, denumit în continuare „Decretul-lege nr. 59/2008”), care a intrat în vigoare la 9 aprilie 2008 și care a fost aprobat prin Legea nr. 101 din 6 iunie 2008 (GURI nr. 132 din 7 iunie 2008, p. 4).

- 11 Pe întreg parcursul procedurii precontencioase, Comisia a insistat asupra executării imediate și efective a Deciziei 2005/919. În plus, acesta a solicitat în repetate rânduri informații și clarificări suplimentare privind beneficiarii ajutoarelor în discuție și modalitățile de adoptare a dispozițiilor normative referitoare la recuperarea acestor ajutoare. Autoritățile italiene au informat Comisia, prin intermediul mai multor scrisori consecutive, cu privire la stadiul și la modalitățile de executare a Deciziei 2005/919.

- 12 Comisia a atras atenția Republicii Italiene cu privire la caracterul insuficient al procedurii de recuperare a ajutoarelor declarate nelegale și incompatibile cu piața comună. Mai precis, prin scrisoarea sa din 11 decembrie 2007, Comisia a subliniat că recuperarea efectuată de autoritățile italiene corespundea unei valori inferioare a 50% din ajutoarele cu privire la care trebuia prezumat că fuseseră plătite. Astfel, întrucât a apreciat că recuperarea acestor ajutoare nu progresase, în pofida intervențiilor legislative, Comisia a decis să introducă prezenta acțiune.

Cu privire la acțiune

Argumentele părților

- 13 În cererea introductivă, Comisia susține că, în temeiul articolului 249 CE, statul membru destinat al unei decizii prin care este obligat să recupereze ajutoare nelegale trebuie să ia toate măsurile necesare pentru a asigura executarea deciziei amintite.

- 14 În opinia Comisiei, obligația de recuperare constituie o adevărată obligație de rezultat. În plus, recuperarea ar trebui să fie nu numai efectivă, ci și imediată.
- 15 În ceea ce privește necesitatea adoptării unei legi și a măsurilor administrative de aplicare corespunzătoare în vederea executării Deciziei 2005/919, Comisia ar fi reamintit în mai multe rânduri că alegerea unui instrument legislativ nu constituie mijlocul cel mai adecvat pentru a garanta executarea imediată și efectivă a acestei decizii.
- 16 În continuare, Comisia observă că singurul mijloc de apărare care poate fi invocat de Republica Italiană în prezenta cauză este acela întemeiat pe imposibilitatea absolută de a executa corect Decizia 2005/919. Or, autoritățile italiene nu ar fi invocat niciodată vreo imposibilitate absolută în această privință.
- 17 În orice caz, condiția privind existența unei imposibilități absolute de executare nu ar fi îndeplinită atunci când statul membru pârât se limitează, precum în speță, să comunice Comisiei dificultăți juridice, politice sau practice pe care le prezintă punerea în aplicare a Deciziei 2005/919.
- 18 În ce privește deciziile instanțelor naționale prin care se dispun măsuri de suspendare, Comisia subliniază că principiul efectivității trebuie să se aplice și instanțelor naționale. Sesizată cu o eventuală cerere de suspendare a executării măsurii de recuperare prezentată de beneficiar, instanța națională ar fi obligată să aplice condițiile prevăzute de jurisprudența Curții în scopul de a evita ca decizia de recuperare să

fie lipsită de efect util. Or, în prezenta cauză, măsurile de suspendare aplicate de instanțele naționale nu ar îndeplini cerințele care decurg din jurisprudența amintită.

- 19 Deși, în temeiul Decretului-lege nr. 59/2008, menționat la punctul 10 din prezenta hotărâre, în cazul suspendării bazate pe motivul nelegalității deciziei de recuperare, instanța națională are, în principiu, obligația să adreseze de îndată Curții o trimitere preliminară cu privire la aceasta, Comisia consideră că această reglementare națională nu pare să fi produs efecte semnificative asupra practicii procedurale a instanțelor naționale. Astfel, după mai mult de patru ani de la adoptarea Deciziei 2005/919, autoritățile italiene nu ar fi recuperat decât aproximativ 65 % din ajutoarele pentru care a fost trimisă o somație de plată.
- 20 În sfârșit, în ceea ce privește obligația de informare care revine autorităților italiene atât în temeiul articolului 3 din Decizia 2005/919, cât și al articolului 10 CE, Comisia arată că nu a fost comunicată nicio informație cu privire la recuperarea ajutoarelor în discuție de la 104 beneficiari care inițial nu erau autorizați să utilizeze schema de ajutoare. Această situație ar constitui o încălcare a obligației menționate mai sus
- 21 Republica Italiană arată că dreptul Uniunii nu impune desfășurarea unei proceduri specifice în scopul recuperării ajutoarelor de stat, ci impune doar ca aplicarea procedurilor naționale să permită executarea imediată și efectivă a Deciziei 2005/919.
- 22 Tocmai în vederea asigurării executării imediate și efective a Deciziei 2005/919, autoritățile italiene ar fi considerat necesar să adopte Legea nr. 29/2006. Astfel, în ordinea juridică italiană, instrumentul normativ ar constitui mijlocul cel mai adecvat pentru a îndeplini cerințele care rezultă din principiul efectivității.

- 23 Republica Italiană arată de asemenea că, în corespondența voluminoasă dintre Comisie și autoritățile italiene, acestea din urmă ar fi semnalat în special dificultățile legate de necesitatea de a calcula sumele datorate și a de a exclude din recuperarea în discuție întreprinderile mici și mijlocii în privința cărora ajutorul trebuia să fie considerat compatibil cu piața comună.
- 24 Cu privire la argumentul Comisiei întemeiat pe ineficacitatea procedurilor judiciare naționale, Republica Italiană subliniază eforturile legiuitorului, precum și pe cele ale autorității fiscale naționale. În acest context, Republica Italiană arată de asemenea că nu i se poate imputa că nu a recuperat ajutoarele în discuție în cazul în care recuperarea acestora depinde de o decizie a instanței naționale.
- 25 În ceea ce privește motivul Comisiei întemeiat pe încălcarea obligației de informare, Republica Italiană susține că a indicat acestei instituții că situația beneficiarilor potențiali ai ajutoarelor în discuție nu este reglementată prin Legea nr. 29/2006, ci, mai curând, intră sub incidența regimului evaziunii fiscale. În plus, acest stat membru a prezentat, în cadrul apărării, o evidență suplimentară a sumelor primite, precum și a litigiilor în curs în acest domeniu.

Aprecierea Curții

- 26 Reiese dintr-o jurisprudență constantă că, în temeiul articolului 249 CE, statul membru destinat al unei decizii prin care este obligat să recupereze ajutoare nelegale trebuie să ia toate măsurile necesare pentru a asigura executarea deciziei amintite (a se vedea Hotărârea din 5 octombrie 2006, Comisia/Franța, C-232/05, Rec., p. I-10071, punctul 42 și jurisprudența citată).

- 27 Statul membru trebuie să realizeze o recuperare efectivă a sumelor datorate (a se vedea Hotărârea Comisia/Franța, citată anterior, punctul 42, și Hotărârea din 22 decembrie 2010, Comisia/Italia, C-304/09, Rep., p. I-13903, punctul 32). O recuperare tardivă, ulterioară termenelor stabilite, nu poate îndeplini cerințele tratatului (Hotărârea Comisia/Italia, citată anterior, punctul 32 și jurisprudența citată).
- 28 În conformitate cu articolul 2 alineatul (1) al doilea paragraf din Decizia 2005/919, Republica Italiană este obligată să recupereze fără întârziere de la beneficiari ajutoarele în discuție. În special, în temeiul alineatului (2) al aceluiași articol, în cazul în care ajutorul a fost deja acordat sub forma unei reduceri a plăților anticipate privind impozitele datorate pentru exercițiul fiscal în curs, acest stat membru trebuia să recupereze în întregime impozitul datorat și dobânzile prin ultima plată prevăzută pentru exercițiul fiscal 2004. În toate celelalte cazuri, impozitul exigibil majorat cu dobânzi trebuia recuperat cel târziu la sfârșitul primului exercițiu fiscal consecutiv datei notificării acestei decizii, respectiv 17 decembrie 2004.
- 29 Or, în prezenta cauză, nu se contestă că, după mai mulți ani de la notificarea Deciziei 2005/919 Republicii Italiene și ulterior expirării tuturor termenelor stabilite prin aceasta, o parte din ajutoarele nelegale nu a fost încă recuperată de acest stat membru. O astfel de situație este vădit incompatibilă cu obligația acestuia din urmă de a realiza o recuperare efectivă a sumelor datorate și constituie o încălcare a obligației de executare imediată și efectivă a Deciziei 2005/919.
- 30 Această constatare nu este repusă în discuție de împrejurarea că, astfel cum rezultă din dosar, aproximativ 90% din capitalul ajutoarelor nelegale a fost recuperat până în ziua ședinței din prezenta cauză. În plus, nu se contestă că, la data introducerii prezentei acțiuni, ajutoarele în discuție nu fuseseră recuperate integral.

- 31 Pe de altă parte, nu rezultă din dosar că autoritățile italiene au respectat termenul prevăzut la articolul 2 din Decizia 2005/919 în vederea recuperării ajutoarelor nelegale de la beneficiari.
- 32 În ceea ce privește argumentele Republicii Italiene invocate în apărarea sa, trebuie arătat că, potrivit unei jurisprudențe constante, singurul mijloc de apărare care poate fi invocat de un stat membru împotriva unei acțiuni în constatarea neîndeplinirii obligațiilor introduse de Comisie în temeiul articolului 88 alineatul (2) CE este acela întemeiat pe imposibilitatea absolută de a executa corect decizia în cauză (a se vedea în special Hotărârea din 20 septembrie 2007, Comisia/Spania, C-177/06, Rep., p. I-7689, punctul 46, Hotărârea din 13 noiembrie 2008, Comisia/Franța, C-214/07, Rep., p. I-8357, punctul 44, și Hotărârea Comisia/Italia, citată anterior, punctul 35).
- 33 Condiția unei imposibilități absolute de executare nu este îndeplinită atunci când statul membru pârât se limitează să comunice Comisiei dificultăți juridice, politice sau practice pe care le prezintă punerea în aplicare a deciziei, fără a realiza demersuri efective pe lângă întreprinderile în cauză în vederea recuperării ajutorului și fără a propune Comisiei modalități alternative de punere în aplicare a deciziei, care să permită depășirea dificultăților (a se vedea în special Hotărârea din 14 decembrie 2006, Comisia/Spania, C-485/03-C-490/03, Rec., p. I-11887, punctul 74, Hotărârea din 13 noiembrie 2008, Comisia/Franța, citată anterior, punctul 46, și Hotărârea Comisia/Italia, citată anterior, punctul 36).
- 34 Curtea a decis de asemenea că un stat membru care, cu ocazia executării unei decizii a Comisiei în materie de ajutoare de stat, se confruntă cu dificultăți neprevăzute și imprevizibile sau identifică urmări neanticipate de Comisie trebuie să prezinte aceste probleme în vederea aprecierii de către instituția amintită și să propună modificări adecvate ale deciziei în cauză. Într-un astfel de caz, în temeiul normei care impune statelor membre și instituțiilor Uniunii obligații reciproce de cooperare loială, principiu ce stă, între altele, la baza articolului 10 CE, statul membru și Comisia trebuie să

colaboreze cu bună-credință în scopul depășirii dificultăților existente, cu respectarea deplină a dispozițiilor tratatului și în special a celor referitoare la ajutoare (Hotărârea Comisia/Italia, citată anterior, punctul 37 și jurisprudența citată).

- 35 În această privință, trebuie subliniat că, nici în relația sa cu Comisia și nici în cadrul procedurii desfășurate la Curte, Republica Italiană nu a invocat imposibilitatea absolută de executare a Deciziei 2005/919. În plus, rezultă din dosar că acest stat membru nu a propus niciodată Comisiei modificări ale Deciziei 2005/919 în vederea depășirii dificultăților legate de punerea în aplicare efectivă și imediată a acesteia din urmă.
- 36 Or, în speță, Republica Italiană s-a limitat să comunice Comisiei dificultățile juridice, politice sau practice pe care le prezintă punerea în aplicare a respectivei decizii.
- 37 În special, argumentul Republicii Italiene întemeiat pe dificultățile legate de necesitatea de a calcula sumele datorate și de a exclude din recuperarea în discuție întreprinderile mici și mijlocii pentru care ajutorul trebuia considerat compatibil cu piața comună nu poate fi admis. Faptul că statul membru în cauză consideră că este necesar să verifice situația individuală a fiecărei întreprinderi vizate, în vederea efectuării unei analize prealabile pentru a identifica beneficiarii avantajelor avute în vedere prin decizia Comisiei, nu este de natură să justifice neexecutarea acestei decizii (a se vedea Hotărârea din 1 aprilie 2004, Comisia/Italia, C-99/02, Rec., p. I-3353, punctul 23, precum și Hotărârea din 1 iunie 2006, Comisia/Italia, C-207/05, punctele 46 și 50).
- 38 Este adevărat că, în cursul procedurii de recuperare, legiuitorul italian a realizat un demers serios în vederea garantării eficacității acestei recuperări, prin adoptarea mai întâi a Legii nr. 29/2006 și ulterior a Decretului-lege nr. 59/2008. În special, reiese din dosar că această lege prevedea întreruperea schemei de ajutoare, precum

și modalitățile de identificare, de stabilire și de recuperare a ajutoarelor percepute în mod nelegal. Or, pentru a accelera soluționarea litigiilor aflate deja în curs, acest decret-lege era destinat să rezolve problema procedurală a suspendării ordinelor prin care se urmărea recuperarea ajutoarelor, dispusă de instanțele naționale.

39 Cu toate acestea, adoptarea măsurilor menționate la punctul anterior nu a permis remedierea întârzierii în recuperarea ajutoarelor vizate prin Decizia 2005/919. Astfel, intrarea în vigoare a acestora a fost ulterioară termenelor stabilite în decizia menționată, iar funcționarea lor s-a dovedit ineficientă, din moment ce, la câțiva ani după notificarea Deciziei 2005/919, până la data introducerii prezentei acțiuni, și după expirarea tuturor termenelor stabilite prin această decizie, o parte din ajutoarele nelegale nu a fost recuperată de Republica Italiană.

40 Or, trebuie să se observe că demersurile legislative destinate să garanteze executarea de către instanțele naționale a unei decizii a Comisiei prin care un stat membru este obligat să recupereze un ajutor nelegal care sunt adoptate tardiv sau care se dovedesc ineficiente nu îndeplinesc cerințele care decurg din jurisprudența vizată la punctele 26 și 27 din prezenta hotărâre (Hotărârea din 22 decembrie 2010, Comisia/Italia, citată anterior, punctul 42).

41 În plus, Republica Italiană susține că situația unui anumit număr de beneficiari ai ajutoarelor în discuție nu este reglementată prin Legea nr. 29/2006, ci, mai curând, intră sub incidența regimului evaziunii fiscale și că, în acest caz, obligația de a recupera ajutoarele nelegale nu este aplicabilă.

42 În această privință, trebuie constatat că trimiterea făcută de Republica Italiană la domeniul de aplicare al Legii nr. 29/2006 nu este pertinentă în cauză. Astfel cum rezultă din cuprinsul articolului 1 din Decizia 2005/919 și din considerentul (1) al

acesteia, schema de ajutoare în discuție a fost pusă efectiv în executare în temeiul articolului 1 alineatul (1) litera (b) din Decretul-lege nr. 269/2003, aprobat ulterior prin Legea nr. 326/2003 din 24 noiembrie 2003. Or, în temeiul articolului 2 alineatul (1) din Decizia 2005/919, Republica Italiană are obligația să recupereze ajutoarele acordate în funcție de Decretul-lege nr. 269/2003. În această perspectivă, problema dacă beneficiul acordat întreprinderilor interesate era conform cu legislația internă sau, dimpotrivă, constituia un caz de evaziune sau de fraudă fiscală nu are efecte asupra obligației statului membru în cauză de a recupera ajutoarele în termenele stabilite. Eventuale dificultăți legate de necesitatea de a controla declarațiile fiscale, în cadrul procedurilor naționale corespunzătoare, nu pot justifica prin ele însele, astfel cum rezultă din cuprinsul punctelor 33 și 37 din prezenta hotărâre, neexecutarea Deciziei 2005/919 în termenele stabilite.

⁴³ În plus, cu privire la argumentul Comisiei privind posibilitatea adoptării de către instanțele naționale a unor măsuri de suspendare în cursul procedurii de recuperare a ajutorului, trebuie amintit că astfel de măsuri pot fi acordate sub rezerva îndeplinirii condițiilor menționate în jurisprudență (a se vedea în special Hotărârea din 21 februarie 1991, Zuckerfabrik Süderdithmarschen și Zuckerfabrik Soest, C-143/88 și C-92/89, Rec., p. I-415, precum și Hotărârea din 9 noiembrie 1995, Atlanta Fru-chthandels-gesellschaft și alții (I), C-465/93, Rec., p. I-3761).

⁴⁴ În special, o instanță națională poate dispune măsuri provizorii de suspendare dacă aceasta are dubii serioase în legătură cu validitatea actului Uniunii și, în cazul în care Curtea nu ar fi deja sesizată cu privire la problema validității actului contestat, instanța amintită însăși sesizează Curtea cu privire la actul în cauză. Or, în prezenta cauză, instanțele Uniunii nu au fost sesizate cu o întrebare privind legalitatea Deciziei 2005/919. În orice caz, în procedura în fața Curții, Republica Italiană nu a demonstrat îndeplinirea celorlalte condiții menționate în jurisprudența citată la punctul precedent.

- 45 În realitate, singurele decizii naționale depuse la dosar de către părțile din prezenta cauză, privind recuperarea dispusă prin Decizia 2005/919, și anume Decizia adoptată de Commissione tributaria provinciale di Treviso la 2 iulie 2007 și Decizia adoptată de Commissione tributaria regionale di Venezia-Mestre la 15 decembrie 2008, au ca obiect, astfel cum a admis Republica Italiană în cursul ascultării pledoariilor, controlul legalității unui act național prin care se urmărește recuperarea ajutorului nelegal acordat unei întreprinderi beneficiare a acestui ajutor și nu repun în discuție legalitatea Deciziei 2005/919. În consecință, Hotărârile citate anterior Zuckerfabrik Süderdithmarschen și Zuckerfabrik Soest, precum și Atlanta Fruchthandelsgesellschaft și alții (I) nu sunt aplicabile în ceea ce privește deciziile naționale amintite.
- 46 În această privință, trebuie amintit că, deși controlul de către instanța națională al legalității formale a unui act național care are drept scop recuperarea unui ajutor de stat nelegal trebuie să fie considerat o simplă expresie a principiului general de drept al Uniunii privind protecția jurisdicțională efectivă, trebuie totuși subliniat că, în temeiul articolului 14 alineatul (3) din Regulamentul nr. 659/1999, instanțele naționale sunt obligate să garanteze efectivitatea deplină a deciziei prin care se dispune recuperarea ajutorului ilegal și să ajungă la o soluție conformă cu finalitatea acestei decizii (a se vedea Hotărârea din 20 mai 2010, Scott și Kimberly Clark, C-210/09, Rep., p. I-4613, punctele 25 și 29).
- 47 Astfel, anularea unui act național de punere în aplicare a unei decizii a Comisiei prin care se dispune recuperarea ajutorului nelegal, care se opune executării imediate și efective a deciziei menționate, este incompatibilă cu cerințele care decurg din articolul 14 alineatul (3) din Regulamentul nr. 659/1999 menționat (a se vedea în acest sens Hotărârea Scott și Kimberly Clark, citată anterior, punctul 30).
- 48 Cu privire la deciziile naționale menționate la punctul 45 din prezenta hotărâre, trebuie constatat că, astfel cum rezultă din dosar, întreprinderea beneficiară a ajutorului nelegal, care este obligată să îl ramburseze în temeiul unui act național de somație de

plată pe care aceasta l-a atacat, a efectuat plata doar în urma deciziei pronunțate în apel la 15 decembrie 2008, prin care s-a respins acțiunea în anulare. În consecință, considerațiile precedente evidențiază că anularea în primă instanță a actului național de somație de plată a cauzat o întârziere considerabilă în recuperarea ajutoarelor nelegale. Această situație nu este de natură să garanteze executarea imediată și efectivă a Deciziei 2005/919.

- 49 Rezultă din cele de mai sus că prezenta acțiune este întemeiată în măsura în care Comisia impută Republicii Italiene neadoptarea în termenele prevăzute a tuturor măsurilor necesare pentru a recupera de la beneficiari toate ajutoarele acordate în temeiul schemei de ajutoare declarate nelegală și incompatibilă cu piața comună prin Decizia 2005/919.
- 50 Ținând seama de concluzia de la punctul precedent, nu este necesară pronunțarea asupra capătului de cerere al Comisiei care vizează condamnarea Republicii Italiene pentru neinformarea Comisiei cu privire la măsurile menționate la punctul amintit, având în vedere că acest stat membru chiar nu a executat Decizia 2005/919 în termenele prevăzute (Hotărârea din 22 decembrie 2010, Comisia/Italia, citată anterior, punctul 57 și jurisprudența citată).
- 51 Prin urmare, trebuie constatat că, prin neadoptarea în termenele prevăzute a tuturor măsurilor necesare pentru a recupera de la beneficiari toate ajutoarele acordate în temeiul schemei de ajutoare declarate nelegală și incompatibilă cu piața comună prin Decizia 2005/919, Republica Italiană nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul articolului 2 din această decizie.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 52 În temeiul articolului 69 alineatul (2) din Regulamentul de procedură, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată. Întrucât Comisia a solicitat obligarea Republicii Italiene la plata cheltuielilor de judecată, iar aceasta din urmă a căzut în pretenții, se impune obligarea Republicii Italiene la plata cheltuielilor de judecată.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera întâi) declară și hotărăște:

- 1) **Prin neadoptarea în termenele prevăzute a tuturor măsurilor necesare pentru a recupera de la beneficiari toate ajutoarele acordate în temeiul schemei de ajutoare declarate nelegală și incompatibilă cu piața comună prin Decizia 2005/919/CE a Comisiei din 14 decembrie 2004 privind stimulente fiscale în favoarea unor întreprinderi care participă la târguri în străinătate, Republica Italiană nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul articolului 2 din această decizie.**

- 2) **Obligă Republica Italiană la plata cheltuielilor de judecată.**

Semnături